

İstanbul, 09.02.2005

488 Sayılı Damga Vergisi Kanunu ile 4922 sayılı Harçlar Kanununda 5281 sayılı kanunla yapılan değişikliklerin uygulaması hakkında Maliye Bakanlığınca çıkartılan;

- 43 Seri No'lu Damga Vergisi Kanunu,
- 47 Seri No'lu Harçlar Kanunu,

Genel Tebliğleri 04.02.2005 tarih ve 25717 sayılı Resmi Gazete'de yayımlanmış bulunmaktadır.

Söz konusu kanunlarda yapılan yeni düzenlemelerin uygulama esaslarını düzenleyen sözkonusu tebliğler sirkülerimiz ekinde gönderilmiştir.

Bilgilerinize sunulur.

Saygılarımızla,

A R K A N & E R G İ N
ULUSLARARASI DENETİM VE
YEMİNLİ MALİ MÜŞAVİRLİK
ANONİM ŞİRKETİ

Resmi Gazete No	25717
Resmi Gazete Tarihi	04/02/2005

Damga Vergisi Kanunu Genel Tebliği
(Seri No: 43)

Bilindiği üzere, 5281 sayılı Kanun¹ ile 488 Sayılı Damga Vergisi Kanununda² değişiklikler yapılmış olup buna ilişkin uygulamalar aşağıda açıklanmıştır.

1- 488 Sayılı Damga Vergisi Kanununun 15 inci maddesinde yapılan değişiklik ile pul yapıştırılması suretiyle ödeme usulü madde metninden çıkarılmış, buna paralel olarak 16 ve 20 nci maddeler yürürlükten kaldırılmıştır.

2- 488 Sayılı Damga Vergisi Kanununun 18 inci maddesinde yapılan değişiklik ile makbuz karşılığında ödeme şekli asıl ödeme usulü olarak belirlenmiş ve Bakanlığımıza makbuz verilmesi şekliyle ödemeye ilişkin usul ve esasları belirleme yetkisi verilmiştir.

3- 488 Sayılı Damga Vergisi Kanununun 5281 sayılı Kanun ile değişik 22 nci maddesi aşağıdaki gibidir.

"Madde 22- Makbuz karşılığı ödemelerde Damga Vergisi;

a) Maliye Bakanlığınca belirlenen mükellefler, kurum ve kuruluşlar tarafından bir ay içinde düzenlenen kağıtların vergisi, ertesi ayın yirminci günü akşamına kadar vergi dairesine bir beyanname ile bildirilir ve yirmialtıncı günü akşamına kadar ödenir.

b) (a) bendi dışındaki hallerde, kâğıdın düzenlendiği tarihi izleyen onbeş gün içinde vergi dairesine bir beyanname ile bildirilir ve aynı süre içinde ödenir.

Maliye Bakanlığı, bu maddenin uygulanmasına ilişkin usûl ve esasları belirlemeye, lüzum göreceği işlemlere ilişkin kâğıtlara ait verginin yukarıdaki sürelerle bağlı kalmaksızın ve beyanname aranmaksızın kâğıdın düzenlenmesinden önce veya noterlerce işleme tâbi tutulması sırasında ödenmesi zorunluluğunu getirmeye, vergiyi işlem anında ilgili kamu kurum veya kuruluşuna makbuz karşılığı ödettirmeye yetkilidir."

3.1. Damga Vergisi Kanununun 22 nci maddesinin son fıkrasının verdiği yetkiye istinaden Bakanlığımızca, daha önce yayımlanan 16 Seri No.lu Damga Vergisi Genel Tebliğinde³ sayılan aşağıdaki kurum ve kuruluşların sürekli damga vergisi mükellefiyetinin devam etmesi uygun görülmüştür.

KATMA BÜTÇELİ İDARELER
İL ÖZEL İDARELERİ-BELEDİYELER
DÖNER SERMAYELİ KURULUŞLAR
BANKALAR
KAMU İKTİSADİ TEŞEBBÜSLERİ
DEVLET VE KAMU İKTİSADİ TEŞEBBÜSLERİ İŞTİRAKLERİ
ÖZERK KURULUŞLAR
DİĞER KAMU KURUMLARI
ANONİM ŞİRKETLER

3.2. Damga Vergisi Kanunu 16 Seri No.lu Genel Tebliğinde sayılan kurum ve kuruluşların eskiden olduğu gibi damga vergisi defteri tutması ve bu defterleri notere veya ticaret sicil memurluğuna tasdik ettirmesi uygulamasına devam etmeleri gerekmektedir.

Damga Vergisi Kanunu 16 Seri No.lu Genel Tebliğinde sayılanların yanısıra bu statüye sonradan dahil olanların da aynı uygulamaya tabi olacağı açıktır.

3.3. Bu listeye 32 Seri No.lu Damga Vergisi Genel Tebliği⁴ ile aşağıda yer alan kişi ve kuruluşlar da eklenmiştir:

5422 SAYILI KURUMLAR VERGİSİ KANUNUNA TABİ DİĞER MÜKELLEFLER
KOLLEKTİF VE ADİ KOMANDİT ŞİRKETLER
213 SAYILI VERGİ USUL KANUNU HÜKÜMLERİ ÇERÇEVESİNDE BİLANÇO ESASINA GÖRE DEFTER TUTANLAR

3.4. Bakanlığımızca 32 Seri No.lu Damga Vergisi Genel Tebliğinde yer alan listeye 12 nci sıradan sonra gelmek üzere aşağıdaki mükelleflerin de eklenmesi uygun görülmüştür:

"13- 213 SAYILI VERGİ USUL KANUNU HÜKÜMLERİ ÇERÇEVESİNDE İŞLETME HESABI ESASINA GÖRE DEFTER TUTANLAR"

3.5. Damga Vergisi Kanunu 32 Seri No.lu Genel Tebliğinde sayılan kurum ve kuruluşlar ile listeye bu tebliğin (3.4.) ayrımı ile yeni eklenenlerin sürekli damga vergisi mükellefiyeti tesis ettirmesi ve defter tutmaları ihtiyaridir. Sürekli mükellefiyet tesis ettirmek istemeyen bu mükelleflerin, damga vergisine ilişkin kayıtlarını 213 sayılı Vergi Usul Kanununa göre tutmak zorunda oldukları defterlerinde ayrıntılı olarak göstermek şartı ile ayrıca damga vergisi defteri tutmalarına gerek bulunmamaktadır.

Yukarıdaki açıklamalar çerçevesinde 16 Seri No.lu Damga Vergisi Genel Tebliği dışında kalan ve ihtiyarilik hakkını kullanarak sürekli damga vergisi mükellefiyeti tesis ettirmeyen mükellefler, düzenledikleri veya taraf oldukları kağıtlara ilişkin damga vergilerini 488 sayılı Kanunun 22/b bendine göre kağıdın düzenlendiği tarihi izleyen onbeş gün içinde ilgili vergi dairesine damga vergisi beyannamesi ile bildirecek ve aynı süre içinde ödeyeceklerdir.

3.5.1. Buna göre, 488 sayılı Kanunun 22 nci maddesinin birinci fıkrasının (a) bendi kapsamında sürekli damga vergisi mükellefiyeti tesis ettirilmesi durumunda, damga vergisinin gelir veya kurumlar vergisi yönünden bağlı olduğu vergi dairesine beyan edilip ödenmesi uygulamasına devam edilecektir. Diğer taraftan, bankalar, anonim şirketler gibi merkezleri dışında başka il veya ilçelerde faaliyet gösteren şubelerin düzenledikleri kağıtlara ait damga vergileri ise, şubeler tarafından, muhtasar beyannamelerinin verildiği vergi dairelerine sürekli damga vergisi mükellefiyeti tesis ettirerek beyan edilip ödenecektir.

3.5.2. 488 sayılı Kanunun 22 nci maddesinin birinci fıkrasının (a) bendi dışındaki hallerde ise süresiz mükellefiyet çerçevesinde,

-Tek vergi dairesi bulunan il ve ilçelerde mevcut vergi dairelerine,

-Bağımsız vergi dairesi olmayan ilçelerde bağlı vergi dairesine (Malmüdürlüklerine),

-Birden fazla vergi dairesi bulunan il ve ilçelerde süresiz yükümlülüklerle ilgili iş ve işlemleri yürüten vergi dairelerine,

damga vergisi beyannamesi ile beyan edilip ödenmesi uygun görülmüştür.

3.6. 488 sayılı Kanunun 22 nci maddesinin son fıkrasının Bakanlığımıza verdiği yetkiye istinaden bazı kağıtlara ait damga vergisinin aşağıdaki şekilde ödenmesi uygun görülmüştür.

3.6.1. Genel bütçeli daireler ile kişiler arasında düzenlenen kağıtlara (ihale kararları hariç) ait damga vergileri, anılan dairece kağıdın mahiyeti ve nispi veya maktu vergi tutarını gösteren formüle edilmiş bir yazıyla, kişinin tabi olduğu ödeme usulüne bakılmaksızın, kişiler tarafından, kağıdın düzenlenmesinden önce peşin olarak, kağıtların düzenlendiği yerdeki ilgili vergi dairesine makbuz karşılığı ödenmesi sağlanacak, verginin ödendiğine dair mükellefçe getirilecek makbuzun aslı ilgili iş kağıdına bağlanacak, makbuzun onaylı bir örneği de ilgiliye verilecektir. Düzenlenen makbuza, verginin hangi işe ve kağıda ait olduğuna dair bilginin yazılması da gerekmektedir.

Söz konusu kağıtların noterliklerde düzenlenmesi halinde, bu kağıtlara ait damga vergilerinin 1512 sayılı Noterlik Kanunu çerçevesinde noterler tarafından makbuz karşılığı tahsil ve beyan edilmesi uygulamasına devam edilecektir.

3.6.2. Genel bütçeli daireler tarafından alınan ihale kararlarına ait damga vergilerinin, ihale kararının müteahhide tebliğinden itibaren en geç 15 gün içinde, verginin mükellefi olan müteahhitlerce, ilgili vergi dairesine beyanname verilmeksizin ödenmesi uygulamasına devam edilecektir.

3.6.3. Sürekli damga vergisi mükellefiyeti tesis ettiren mükellefler tarafından vergi dairelerine tasdik için getirilen bilançolar, gelir tabloları ve işletme hesabı özetlerinin üzerinde "... YTL damga vergisi tarafımızdan makbuz karşılığı ödenecektir. Defter sıra no" kaşesinin bulunması ve kağıdı düzenleyen mükellefin imzaya yetkili elemanları tarafından onaylanması halinde tasdik işlemi yapılacaktır.

Ancak, sürekli damga vergisi mükellefiyeti tesis ettirmeyen mükellefler tarafından vergi dairelerine tasdik için getirilen bilançolar, gelir tabloları ve işletme hesabı özetlerine ait damga vergileri vergi dairesi tarafından makbuz tahsil edildikten sonra tasdik işlemi yapılabilecektir. Söz konusu makbuzlara "... tarihli bilanço", veya "... tarihli gelir tablosu" gibi bir ibare konularak makbuzun hangi kağıda ait olduğunun belirtilmesi gerekmektedir.

3.7. Mükelleflerin, damga vergisinin ödendiğine ilişkin makbuzu, 213 sayılı Vergi Usul Kanunu hükümleri çerçevesinde saklaması ve istenildiğinde yetkililere ibraz etmesi zorunludur.

3.8. Makbuz karşılığı ödenecek damga vergisi yoksa damga vergisi beyannamesi verilmesine gerek bulunmamaktadır. Ancak, 488 sayılı Kanunun 22 nci maddesinin birinci fıkrasının (a) bendi kapsamında sürekli damga vergisi mükellefiyeti tesis ettiren mükelleflerin, bu durumu bir yazı ile beyanname verme süresi içinde vergi dairesine bildirmesi gerekmektedir.

3.9. Noterliklerde düzenlenen veya tasdik için noterlere getirilen kağıtların damga vergilerinin noterler tarafından tahsil edilmesi uygulamasına devam edilecektir.

4- Vergi ve cezada sorumluluk:

4.1. 5281 sayılı Kanunun 4 üncü maddesi ile Damga Vergisi Kanununun 24 üncü maddesine eklenen üçüncü fıkrası çerçevesinde, Kanunun 22 nci maddesinin birinci fıkrasının (a) bendi kapsamında olup, zorunlu veya ihtiyari olarak sürekli damga vergisi mükellefiyeti tesis ettirenler için taraf oldukları işlemlere ilişkin kağıtlara ait verginin beyan ve ödenmesi bakımından sorumluluk getirilmiştir.

Buna göre, zorunlu veya ihtiyari olarak sürekli damga vergisi mükellefiyeti tesis ettiren mükellefler ile diğer kişiler arasında düzenlenen ve damga vergisine tabi olan kağıtlara ait verginin tamamı sürekli damga vergisi mükellefiyeti tesis ettiren mükellefler tarafından Kanunun 22 nci maddesinin birinci fıkrasının (a) bendinde belirlenen süre içinde beyan edilip ödenecektir. Verginin zamanında beyan edilip ödenmemesi veya eksik ödenmesi durumunda, vergi, ceza ve fer'ileri işleme taraf olan ve damga vergisini sürekli makbuz verilmesi şekliyle ödemek zorunda olan mükelleflerden alınacaktır. Ancak, bu mükelleflerin vergi aslı için karşı tarafa rücu hakkı saklıdır. Örneğin, bir anonim şirket ile gerçek kişi arasında düzenlenen sözleşmenin damga vergisinin beyan edilip ödenmesinden anonim şirket sorumludur. Söz konusu beyan ve ödemenin anonim şirket tarafından yerine getirilmemesi durumunda, vergi, ceza ve fer'ileri işleme taraf olan ve damga vergisini sürekli makbuz verilmesi şekliyle ödemek zorunda olan anonim şirketten aranacaktır. Ancak, anonim şirket yalnızca vergi aslı için sözleşmenin diğer tarafı olan gerçek kişiye rücu ederek, ödediği damga vergisini yasal yollardan tahsil etme hakkına sahiptir.

4.2. Zorunlu veya ihtiyari olarak sürekli damga vergisi mükellefiyeti tesis ettirenler dışında kalan kişiler, imzalarını taşıyan kağıtların damga vergilerinin, Kanunun 22 nci maddesinin birinci fıkrasının (b) bendi hükmü çerçevesinde kağıdın düzenlendiği tarihi izleyen onbeş gün içinde vergi dairesine damga vergisi beyannamesi ile bildirilmesi ve aynı süre içinde ödenmesinden sorumludurlar.

5- Diğer kurum ve kuruluşlar ile kişilerin mecburiyeti:

5.1. 5281 sayılı kanunla 488 sayılı Kanunun 27 nci maddesinde yapılan değişiklikle, Noterlerin damga vergisi ödenmemiş veya noksan ödenmiş kâğıtları vergi ve cezası usulüne göre ilgili vergi dairesine ödenmedikçe tasdik edemeyecekleri veya bunların suretlerini çıkarıp veremeyecekleri; bu hükme aykırı olarak işlem yapılması halinde, mükellef hakkında Vergi Usul Kanunu hükümleri uygulanmakla birlikte, noterlerden de tasdik ettikleri veya üzerinde işlem yaptıkları her kâğıt için kanunen alınması gereken cezası ayrıca alınacağı hükme bağlanmıştır.

5.2. 488 sayılı Kanunun 27 nci maddesinin üçüncü fıkrası ile, bankalar ve kamu iktisadi teşebbüsleri ile iştiraklerinin yanısıra 22 nci maddenin birinci fıkrasının (a) bendi uyarınca zorunlu veya ihtiyari olarak sürekli mükellefiyet tesis ettirenlere de vergiye tabi kağıtları işleme koymadan önce damga vergisinin ödenip ödenmediğini arama zorunluluğu getirilmiştir.

5.3. Damga vergisini makbuz karşılığı veya istihkaktan kesinti yapmak suretiyle ödeyecek olanlar tarafından düzenlenen vergiye tabi kağıtlar üzerine "... YTL damga vergisi tarafımızdan makbuz mukabili ödenecektir. Defter sıra no..." veya "... YTL damga vergisi tarafımızdan istihkaktan kesinti şekliyle ödenecektir. Defter sıra no..." kaşesi bulunması ve kağıdı düzenleyen kuruluşun imzaya yetkili elemanları tarafından onaylanması halinde bu kağıtları işleme koyanlar ayrıca damga vergisinin ödenip ödenmediğini araştırmak mecburiyetinde değillerdir.

6- (1) ve (2) SAYILI TABLOLARDAN YAPILAN DEĞİŞİKLİKLER

6.1. 488 sayılı Kanuna ekli (1) sayılı tabloda yapılan değişiklikler:

5281 sayılı Kanunun 7 nci maddesinde, "488 sayılı Kanuna ekli (1) sayılı tablo, bu Kanuna ekli (1) sayılı cetvelde gösterilen şekilde değiştirilmiştir." hükmü yer almaktadır.

Buna göre, 01.01.2005 tarihinden itibaren 5281 sayılı Kanuna ekli (1) sayılı cetvel ile yeniden belirlenen 488 sayılı Kanuna ekli (1) sayılı tabloda yer alan maktu ve nispi damga vergileri dikkate alınacak, 2005 yılı için maktu vergilere yeniden değerlendirilme uygulanmayacaktır.

Yapılan düzenleme ile bazı kağıtlar damga vergisinin konusu dışına çıkarılmış ve tabloya bazı yeni kağıtlar eklenmiş olup yapılan değişikliklerden bazılarının aşağıda yer verilmiştir.

6.1.1. 488 sayılı Kanuna ekli (1) sayılı tablonun "I-Akitlerle ilgili kağıtlar" başlıklı bölümü, "A-Belli parayı ihtiva eden kağıtlar" ve "B-Belli parayı ihtiva etmeyen kağıtlar" olarak ayrılmıştır.

Yapılan düzenleme ile (1) sayılı tablonun I/A fıkrasında sayılan kağıtlardan belli parayı ihtiva etmeyenler damga vergisinin konusu dışına çıkarıldığından, belli parayı ihtiva etmeyen mukavelenameler, taahhütnameler ve temliknameler, kira mukavelenameleri, kefalet, teminat ve rehin senetleri, fesihnameler damga vergisine tabi tutulmayacaktır. Ancak, tahkimnameler ve sulhnameler, belli parayı ihtiva etmeleri durumunda Kanuna ekli (1) sayılı tablonun I/A-4 bendine göre nispi; belli

parayı ihtiva etmemeleri durumunda ise aynı tablonun I/B fıkrasının ilgili pozisyonuna göre maktu damga vergisine tabi tutulacaklardır.

Diğer taraftan, aynı tablonun I/B-3 bendinde yer alan "Turizm işletmeleri ile seyahat acentelerinin aralarında düzenledikleri kontenjan sözleşmelerinin" belli parayı ihtiva edip etmediğine bakılmaksızın maktu vergiye tabi tutulması gerekmektedir.

Ayrıca, bu bölümde yapılan düzenleme sonucu, "ekici ile alıcı arasında düzenlenen tütün alım satımı mukavelenmeleri" ve "ekici ile alıcı arasında düzenlenen tütün alım satımı ile ilgili rehin senetleri" tablodan çıkarılmıştır.

Diğer taraftan, teklifnameler de tablodan çıkarılmış olup, teklifname mahiyetinde değerlendirilen proforma faturalar ve bunların resmi dairelere ibraz edilecek özet, suret ve tercümeleri de damga vergisine tabi tutulmayacaktır.

6.1.2. 488 sayılı Kanuna ekli (1) sayılı tablonun "II-Kararlar ve mazbatalar" başlıklı bölümünün (2) numaralı bendinde yer alan parantez içi hüküm "Maliye Bakanlığının veya Sayıştayın vizesine tabi ihale kararlarının vize edilmemesi durumunda bu karara ilişkin vergi red ve iade olunur." şeklinde değiştirilmiştir.

Bu hüküm, verginin ödeme zamanını değiştirmemektedir. İhale kararına ilişkin vergi zamanında ödenecek ancak, Maliye Bakanlığının veya Sayıştayın vizesine tabi ihale kararlarının vize edilmemesi durumunda tahsil edilen vergi red ve iade olunacaktır.

6.1.3. 488 sayılı Kanuna ekli (1) sayılı tablonun "III-Ticari İşlemlerde Kullanılan Kağıtlar" başlıklı bölümü yeniden düzenlenerek akreditif ve kredi mektup ve telgrafları ile bankalar veya ticarethaneler arasındaki münakale, tediye, irsal, teslim ve tahsil emirleri tablodan, dolayısıyla vergiye tabi kağıtlar arasından çıkarılmıştır.

6.1.4. 488 sayılı Kanuna ekli (1) sayılı tablonun "IV- Makbuzlar ve diğer kağıtlar" başlıklı bölümünde yapılan düzenleme ile avans makbuzları tablodan çıkarılmış, bentler yeniden düzenlenmiştir.

6.1.4.1. Kanuna ekli (1) sayılı tablonun IV-1/a bendi ile resmi daireler tarafından kişilere yapılacak ödemeler sırasında düzenlenen kağıtlardan sadece mal ve hizmet alımlarına ilişkin olanların damga vergisine tabi tutulması, bunun dışındaki ödemeler sırasında düzenlenen kağıtların ise tabloda başka bir düzenleme olmadıkça vergilenmemesi amaçlanmıştır.

Örneğin, ücretlilerde vergi indiriminden doğan vergi iadesi, fazla veya yersiz tahsil edilen paraların iadesi, mahsup işlemleri sırasında düzenlenen kağıtlardan damga vergisi alınmayacaktır. Ancak, mal ve hizmet alımına ilişkin olmasa dahi icra dairelerince resmi daireler namına şahıslara ödenen paralar tabloda ayrıca düzenlendiğinden bu ödemeler için düzenlenen makbuzlar (1) sayılı tablonun IV/d bendine göre vergilenecektir.

Resmi daireler tarafından yapılan mal ve hizmet alımına ilişkin ödemeler sırasında düzenlenen kağıtlar avans ödemeleri de dahil olmak üzere damga vergisine tabi tutulacaktır. Ancak kati ödeme sırasında damga vergisi hesaplanırken avans ödemeleri sırasında damga vergisi kesilip kesilmediği araştırılacak, üzerinden damga vergisi hesaplanan avans tutarı düşüldükten sonra kalan damga vergisine tabi istihkak veya ödeme tutarı üzerinden damga vergisi kesilecektir. Böylece, ödemeler üzerinden mükerrer vergi tahsili önlenecektir.

Diğer taraftan, resmi dairelerce mal ve hizmet alımları nedeniyle yapılacak masraflara sarf edilmek üzere amir-i ita mutemetlerine verilen avanslara ilişkin olarak düzenlenen kağıtlar resmi dairelerin dahili işlemlerine ait kağıtlar mahiyetinde olduğundan ve 488 sayılı Kanunun konusu dışında kaldığından damga vergisine tabi tutulmaması gerekmektedir.

6.1.4.2. 488 sayılı Kanuna ekli (1) sayılı tablonun "IV/2- Beyannameler" alt başlıklı bölümünün b/be bendinde yer alan parantez içi hüküm ile damga vergisi beyannamesi verginin konusu dışına çıkarılmıştır. Aynı bölümün (e) bendi "Sosyal güvenlik kurumlarına verilen sigorta prim bildirgeleri" şeklinde değiştirmiştir.

6.2. 488 sayılı Kanuna ekli (2) sayılı Damga Vergisinden İstisna Edilen Kağıtlar tablosunda yapılan değişiklikler:

6.2.1. Tablonun I/C-"Kişilerden resmi dairelere verilen kağıtlar" başlıklı bölümüne eklenen (18) numaralı fıkra ile "Çiftçiler tarafından zirai faaliyetleri ile ilgili olarak resmi dairelere verilen taahhütnameler." eklenmiştir.

Bu fıkra ile çiftçiler tarafından zirai faaliyetleri ile ilgili olarak resmi dairelere verilen taahhütnameler belli para ihtiva edip etmediğine bakılmaksızın istisna kapsamına alınmıştır.

6.2.2. "IV-Ticari ve medeni işlemlerle ilgili kağıtlar" başlıklı bölümünün (21) numaralı fıkrasında yapılan değişiklikle, gayrimenkul yatırım ortaklıkları tarafından yapılan "gayrimenkul satış vaadi sözleşmeleri" de istisna kapsamına alınmıştır.

6.2.3. "IV-Ticari ve medeni işlerle ilgili kağıtlar" başlıklı bölümüne;

6.2.3.1. (31) numaralı fıkra ile "Dernek ve vakıflarca yerleşim yeri, gerçek kişilerce mesken olarak kullanılmak üzere kiralanen ve iktisadi işletmelere dahil olmayan taşınmazlara ilişkin kira mukavelenameleri." eklenmiştir.

Bu fıkra ile iktisadi işletmelere dahil olmayan gayrimenkullerin dernek ve vakıflarca yerleşim yeri olarak veya gerçek kişilerce mesken olarak kiralanmasına ilişkin kira mukavelenameleri istisna kapsamına alınmıştır. Örneğin, bir tüccarın iktisadi işletmesine dahil olmayan gayrimenkulünü bir gerçek kişiye kiralaması durumunda, buna ilişkin kira sözleşmesi damga vergisinden istisna olacak, ancak iktisadi işletmesine dahil bir gayrimenkulünü bir gerçek kişiye kiralaması durumunda söz konusu kira sözleşmesi damga vergisine tabi olacaktır.

6.2.3.2. (32) numaralı fıkra ile "Gelir vergisinden muaf esnaf, muaf serbest meslek erbabı ile basit usulde vergilendirilen mükellefler tarafından işyeri olarak kullanılmak üzere kiralanen ve iktisadi işletmelere dahil olmayan taşınmazlara ilişkin kira mukavelenameleri." eklenmiştir.

Bu fıkra ile iktisadi işletmelere dahil olmayan gayrimenkullerin gelir vergisinden muaf esnaf, gelir vergisinden muaf serbest meslek erbabı ve basit usulde vergilendirilen ticari kazanç sahipleri tarafından işyeri olarak kiralanması durumunda buna ilişkin kira sözleşmeleri istisna kapsamına alınmıştır.

6.2.3.3. (33) numaralı fıkra ile "Ekici ile alıcı arasında düzenlenen tütün alım satımı mukavelenameleri ile bunlara ilişkin rehin senetleri." eklenmiştir.

Bu fıkra ile ekici ile alıcı arasında düzenlenen tütün alım satımı mukavelenameleri ile bunlara ilişkin rehin senetleri istisna kapsamına alınmıştır.

6.2.3.4. (34) numaralı fıkra ile "Ticari, zirai veya mesleki faaliyetlere ilişkin olmamak şartıyla gerçek kişiler arasında düzenlenen aktitlerle ilgili kağıtlar. (Söz konusu kağıtlar, resmi dairelere veya noterlere ibraz edildikleri takdirde bu tarih itibarıyla vergiye tabi tutulur ve ibraz edenlerce ödenir.)" eklenmiştir.

Bu fıkra ile gerçek kişilerin ticari, zirai veya mesleki faaliyetlerine ilişkin olmamak şartıyla kendi aralarında düzenledikleri kağıtlardan (1) sayılı tablonun I-Akitlerle ilgili kağıtlar başlıklı bölümünde sayılanlar damga vergisinden istisna edilmiştir. Bu fıkranın uygulamasında ticari, zirai veya mesleki faaliyet Gelir Vergisi Kanununa göre belirlenecektir. Ancak, parantez içi hüküm gereği, söz konusu kağıtların resmi dairelere veya noterlere ibraz edilmesi halinde ibraz tarihi itibarıyla kağıdı ibraz edenler tarafından verginin ödenmesi gerekmektedir.

6.2.3.5. (35) numaralı fıkra ile "5422 sayılı Kurumlar Vergisi Kanununun 8 inci maddesinin birinci fıkrasının (12) numaralı bendi kapsamındaki işlemler nedeniyle düzenlenen kağıtlar." eklenmiştir.

Bu fıkra ile 5422 sayılı Kurumlar Vergisi Kanununun 8 inci maddesinin birinci fıkrasının (12) numaralı bendi kapsamında ve bu bentte belirtilen şartlarla yapılacak iştirak hisseleri ve gayrimenkullerin satışı nedeniyle düzenlenen kağıtlara istisna getirilmiştir.

7- 488 sayılı Kanununun 14 üncü maddesinde 5281 sayılı Kanununun 43 üncü maddesinin (2) numaralı bendi ile yapılan değişiklikle, maddenin birinci fıkrasında yer alan "800 milyar lirayı aşamaz" ibaresi "800 bin Yeni Türk Lirasını aşamaz" şeklinde değiştirilmiştir.

Buna göre, 01.01.2005 tarihinden itibaren 488 sayılı Kanununun 14 üncü maddesinin birinci fıkrasında yer alan her bir kağıttan alınacak damga vergisine ait üst sınır 800 bin Yeni Türk Lirası olarak dikkate alınacaktır.

8- 5281 sayılı Kanununun geçici 1 inci maddesi uyarınca, yürürlükten kaldırılan damga pullarının iadesine ilişkin işlemler Bakanlığımızın illerde Defterdarlık Muhasebe Müdürlükleri, ilçelerde Malmüdürlükleri tarafından yürütülecektir.

Tebliğ olunur.

1 31/12/2004 tarih ve 25687 (3.Mükerrer) sayılı Resmi Gazete'de yayımlanmıştır.

2 11/07/1964 tarih ve 11751 sayılı Resmi Gazete'de yayımlanmıştır.

3 31/12/1980 tarih ve 17207 sayılı Resmi Gazete'de yayımlanmıştır.

4 30/04/1998 tarih ve 23328 sayılı Resmi Gazete'de yayımlanmıştır.

5 10/01/1961 tarih ve 10703 sayılı Resmi Gazete'de yayımlanmıştır.

Resmi Gazete No	25717
Resmi Gazete Tarihi	04/02/2005

Harçlar Kanunu Genel Tebliği
(Seri No: 47)

5281 sayılı Vergi Kanunlarının Yeni Türk Lirasına Uyumu ile Bazı Kanunlarda Değişiklik Yapılması Hakkında Kanun 31/12/2004 tarih ve 25687 3. Mükerrer sayılı Resmî Gazete'de yayımlanarak 1/1/2005 tarihi itibarıyla yürürlüğe girmiş olup, söz konusu değişikliklerle ilgili açıklamalar aşağıda belirtilmiştir.

I- 4922 sayılı Harçlar Kanununda Yapılan Değişiklikler

A- 59 uncu Maddede Yapılan Değişiklikler

5281 sayılı Kanunun 9 uncu maddesi ile 492 sayılı Harçlar Kanununun harçtan müstesna tutulan işlemler başlıklı 59 uncu maddesine (m) bendinden sonra gelmek üzere aşağıdaki (n) bendi eklenmiştir.

"n) Organize sanayi, endüstri veya teknoloji geliştirme bölgelerinde yer alan gayrimenkullerin ifraz veya taksim veya birleştirme işlemleri."

Yapılan düzenlemeye göre, organize sanayi, endüstri ve teknoloji bölgelerinde yer alan Organize Sanayi Bölge Tüzel Kişiliği veya bu bölgede yer alan gerçek veya tüzel kişiler adına kayıtlı gayrimenkullerin ifraz veya taksim veya birleştirme işlemleri tapu harcından müstesna tutulacaktır. İstisna, organize sanayi, endüstri veya teknoloji geliştirme bölgelerinin belirlenmiş olan sınırları içinde kalan gayrimenkullerle sınırlı olmak üzere uygulanacaktır.

B- 50833 sayılı Türkiye Cumhuriyeti Devletinin Para Birimi Hakkında Kanuna göre Yeni Türk Lirasına Geçilmesi Dolayısıyla Yapılan Düzenlemeler

1- 13 üncü maddenin (a) fıkrasında yer alan "2500 lirayı" ibaresi "50 Yeni Türk Lirasını", (c) fıkrasında yer alan "5000 lirayı" ibaresi "100 Yeni Türk Lirasını",

2- 63 üncü maddede geçen "on milyon liraya" ibaresi "10 Yeni Türk Lirasına",

3- 123 üncü maddenin ikinci fıkrasında yer alan "günelikleri 200 lira veya aylık ücretleri 6000 lirayı geçmeyen" ibaresi "günelikleri veya aylık ücretleri 16 yaşını doldurmuş işçiler için belirlenen asgari ücreti geçmeyen",

4- 133 üncü maddenin birinci fıkrasında yer alan "500 lirayı" ibaresi "500 Yeni Türk Lirasını",

5- Mükerrer 138 inci maddenin üçüncü fıkrasında yer alan "miktarlarında 100.000 lira kesirleri" ibaresi "tutarlarının 10 Yeni Kuruşa kadarki kesirleri"

şeklinde yeniden düzenlenmiştir.

Ayrıca aynı Kanunun 44/3 üncü maddesi ile 492 sayılı Harçlar Kanununun 138 inci maddesinin ikinci fıkrasının "bu şekilde hesaplanan maktu had ve tutarların %5 ini aşmayan kesirleri dikkate alınmaz" şeklindeki son cümlesi yürürlükten kaldırılmıştır.

Yapılan düzenleme ile 5083 sayılı Kanun gereğince 1/1/2005 tarihinden itibaren Yeni Türk Lirasına geçilmesi nedeniyle 492 sayılı Harçlar Kanununda geçen "Lira" ibareli maktu tutarlar güncelleştirilerek Yeni Türk Lirası olarak yeniden belirlenmiştir.

C- Pul Yapıştırılmak Suretiyle Ödeme Şeklinin Kaldırılmasına İlişkin Düzenlemeler

492 sayılı Harçlar Kanununun 131 inci maddesi 5281 sayılı Kanunun 43/k maddesi ile değiştirilerek "Harçlar, bu Kanunun ilgili kısımlarında yazılı şekillerde ödenir.

Ancak Maliye Bakanlığı konunun özelliğini gözönünde bulundurarak harçları makbuz karşılığı veya basılı damga vurdurulması veya sair bir şekilde tahsili için ilgili dairelere yetki verebilir." şeklini almıştır.

Bu düzenlemeye paralel olarak Kanunun 25, 55, 77, 93, 106, 112 ve 122 nci maddelerinde geçen pulla ödemeye ilişkin ibareler "makbuz karşılığında ödenir" şeklinde değiştirilmiş, aynı Kanunun 44/3 üncü maddesi ile de 492 sayılı Harçlar Kanununun 137 nci maddesi de yürürlükten kaldırılmıştır.

Bu düzenlemelerle, 492 sayılı Harçlar Kanununda yapılan ve yukarıda açıklanan değişiklikler ile Kanuna bağlı tarifelerde yer alan harçların tamamının makbuz karşılığı tahsili uygulamasına geçilmiştir. Bu nedenle, 1/1/2005 tarihinden itibaren harç tahsilatında harç pulu kullanılmayacaktır. 31/12/2004 tarihine kadar pul yapıştırılmak suretiyle tahsil edilmekte olan harçlar, harç tahsilatına yetkili birimlerce makbuz karşılığında tahsil olunacaktır.

Böylece, Kanunun 131 inci maddesinin Bakanlığımıza verdiği yetkiye istinaden 3/11/1993 tarihli ve 21747 sayılı Resmî Gazete'de yayımlanan 23 Seri No.lu Harçlar Kanunu Genel Tebliği ile (1) sayılı tarifede yer alan yargı harçları ile (3) sayılı tarifede yer alan vergi yargısı harçlarının ilgili kuruluşlarca makbuz karşılığı tahsil edilmesi hususundaki düzenleme yaygınlaştırılmıştır.

II- 492 sayılı Harçlar Kanununa Bağlı Tarifelerde Yapılan Değişiklikler

5281 sayılı Kanunun 10 uncu maddesiyle 492 sayılı Harçlar Kanununa bağlı (7) sayılı tarifenin "II-Liman İşlemleri" bölümünün (8) numaralı fıkrasından sonra gelmek üzere (9) numaralı fıkrası ile "Özel yat kayıt belgesi" ve (10) numaralı fıkrası ile "Transitlog belgesi" eklenmiştir.

Yine aynı Kanunun 11 inci maddesiyle 492 sayılı Harçlar Kanununa bağlı (9) sayılı "Trafik Harçları" tarifesinde yer alan "II-Sürücü belgesi harçları" bölümü yeniden düzenlenerek, sürücü belgeleri beş ayrı kategoriye ayrılmak suretiyle farklı tutarlarda harç alınması uygulamasına geçilmiş; stajyer sürücü belgelerinin ilgili olduğu sınıfa ait harca tabi tutulacağı hükmü eklenmiştir.

"IV-Sürücü belgesi vize harçları" bölümünde ise, Karayolları Trafik Kanunu ve Yönetmelik hükümlerine göre yapılacak sürücü belgesi vize işlemlerinde "II-Sürücü belgesi harçları" bölümünde belirtilen harçların 1/4'ü oranında harç alınacağı, stajyer sürücü belgesinin asli sürücü belgesine dönüştürülmesi veya mevcut stajyer sürücü belgesinin vize edilerek teslim edilmesi halinde de bu fıkra uyarınca harç alınacağı hükme bağlanmıştır.

Ayrıca 5281 sayılı Kanunun 11 inci maddesi ile 492 sayılı Harçlar Kanununa bağlı (9) sayılı tarifenin "III- Sınav harçları" bölümü yürürlükten kaldırılmıştır. Buna göre, 1/1/2005 tarihinden itibaren Karayolları Trafik Kanunu ve Yönetmelik hükümlerine göre yapılacak yazılı ve uygulamalı sınavlar için sürücü adaylarından harç alınmayacaktır.

Tebliğ olunur.

-
- 1 31/12/2004 tarih ve 25687 üçüncü M. sayılı Resmî Gazete'de yayımlanmıştır.
 - 2 17/7/1964 tarih ve 11756 sayılı Resmî Gazete'de yayımlanmıştır.
 - 3 31/1/2004 tarih ve 25363 sayılı Resmî Gazete'de yayımlanmıştır.